

Nr 17

Utlåtande i anledning av väckt motion om upptagande av tillverkning av tidningspapper i Aktiebolaget Statens skogsindustriers regi.

I en inom andra kammaren under nr 260 väckt motion, som hänvisats till bankoutskottets handläggning, föreslår herrar *Holmberg* och *Johansson* i Stockholm att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag i syfte att på lämplig plats och i AB Statens skogsindustriers regi upptaga tillverkning av tidningspapper, eventuellt även annat papper.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Över motionen har yttrande inhämtats från *Sveriges industriförbund* och *Aktiebolaget Statens skogsindustrier*.

Aktiebolaget Statens skogsindustrier har anfört följande.

Vid planläggningen av sina industrier har bolaget tagit hänsyn till möjligheterna för en produktion jämväl av tidningspapper och vi överväga att i det preliminära programmet för den fortsatta driften inrymma även en dylik produktionsenhet. En sådan är emellertid kapitalkrävande och bolaget kan för närvarande icke uttala sig om och när bolaget kan komma i det läget, att uppförandet av en sådan ytterligare anläggning kan realiseras.

De av motionärerna gjorda uttalandena att en produktion av tidningspapper från Aktiebolaget Statens skogsindustrier skulle kunna säljas inom landet till lägre pris än den allmänna marknadens, äro för vårt vidkommande helt verklighetsfrämmande. Bolaget saknar helt egna naturtillgångar och måste i öppna marknaden från statens och övriga skogar inköpa råvara för all sin produktion. Härför betalar bolaget fulla priser liksom bolaget givetvis också betalar fulla löner till sina anställda samt erlägger gällande ränta och skälig utdelning på erforderligt kapital. Därjämte åtnjuta bolagets pensionärer ej oväsentligt högre pensioner än genomsnittet i övriga industrier. Några möjligheter för bolaget att producera och sälja till undantagspriser föreligger alltså icke.

På grund härav hemställes att föreliggande motion ej föranleder någon riksdagens åtgärd.

Sveriges industriförbund har överlämnat ett av *Svenska pappersbruksföreningen* avgivet yttrande, vilket av förbundet åberopats såsom eget utlåtande i ärendet. Pappersbruksföreningen avstyrker den föreslagna utredningen. Föreningen framhåller bl. a. att landet enligt bekantgjorda utvidgningsplaner inom den närmaste 5-årsperioden kommer att tillföras en ytterligare produktionskapacitet av ca 250 000 ton tidningspapper, varigenom den totala årsproduktionen av tidningspapper kommer att stiga till ca 600 000 ton.

Föreningen framhåller vidare bl. a. följande.

Den i motionen uttalade förmodan att prissättningen inom landet under de senare åren icke baserat sig på den faktiska kostnadsutvecklingen är felaktig. I realiteten ha de svenska tidningspapperskonsumenterna praktiskt taget under hela tiden sedan år 1941 åtnjutit betydligt förmånligare priser än utländska köpare.

Såsom förhållandena för närvarande ligga till kan konstateras, att med undantag måhända av våra grannländer Finland och Norge, som ha en i förhållande till produktionen oväsentlig hemmamarknad, den svenska pressen har förmånen av det lägsta tidningspapperspriset i världen. Den amerikanska marknaden utgör härvidlag inget undantag. Tidningspapper i USA kostar sålunda f. n. ca 740 kronor per 1 000 kg i köparens hand. Det är emellertid naturligt, att med den ökning av tidningspappersproduktionen som är under planering eller utförande i stora delar av världen och därav eventuellt föranledda återverkningar på världsprisnivån, det torde bliva ännu mera nödvändigt för producenterna — som avsätta en betydande del av sin tillverkning på inlandet — att sträva efter en utjämning mellan det inhemska priset och exportpriset, i syfte att få till stånd en rimlig lönsamhet i produktionen. Detta gäller givetvis minst lika mycket för de nya pappersbruk som projekteras på basis av nuvarande synnerligen höga anläggningskostnader. Det torde knappast kunna förväntas, att en ny statlig anläggning skall kunna giva ett tillfredsställande resultat, om den skulle tvingas tillämpa en för de svenska tidningarna förmånligare prispolitik än den som de nuvarande tidningspappersbruken upprätthålla.

Vid bedömningen av förslaget torde även böra noteras, att tidningspappersproduktionen till väsentlig del måste baseras på sulfited (granved) såsom råvara. Enligt den av Södra Sveriges skogsindustriutredning framlagda riksbalansen för rundvirkestillgången föreligger i motsats till vad fallet är med sulfatved icke något överskott på sulfited. Sett i belysning av den progressiva inriktningen hos de nuvarande tidningspapperstillverkarna synes det redan på denna grund icke betingat att genom statliga ingripanden utvidga tidningspappersproduktionen. Den angivna produktionsökningen kommer till övervägande del att ske genom friställande av råvara som nu förädlas i annan form eller exporteras i halvförädlad skick som slipmassa.

Understrykas bör att framställning av tidningspapper på grund av det relativt låga priset normalt endast torde löna sig i stora enheter. Detta innebär, att man vid projektering av nya tidningspappersbruk måste räkna med en rimlig lönsamhet först vid en årsproduktion av 100 000 à 150 000 ton, d. v. s. motsvarande produktionen på två moderna maskiner. En dylik anläggning erfordrar förhållandevis stora investeringskostnader i storleksordningen 200 à 250 miljoner kronor.

Utskottet. Motionärerna har såsom motiv för en utredning rörande upptagande av tidningspapperstillverkning i Aktiebolaget Statens skogsindustriers regi åberopat bl. a. att uppgången i tidningspapperspriserna på hemmamarknaden icke skulle ha varit motiverad av kostnadsutvecklingen. Såsom framgått av remissvaren är detta skäl för en utredning i ämnet icke bärande eftersom priserna baserats på de faktiska kostnaderna och de svenska tidningspapperskonsumenterna sedan 1941 praktiskt taget hela tiden haft att erlägga lägre priser än utländska köpare. AB Statens skogsindustrier har upplyst att några möjligheter för bolaget att producera och sälja till undantagspriser icke föreligger. Då bolaget dessutom förklarat sig ämna vid plan-

läggningen av sina industrier taga hänsyn till möjligheterna för en produktion av tidningspapper finner utskottet skäl saknas för en framställning från riksdagen om utredning i ärendet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionen II: 260 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 mars 1956

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf*, Fahlander, Mogård*, Boo*, Werner*, Geijer, Svärd och Danmans;

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Nilsson i Landskrona, Sköldin*, Nordqvist i Karlskoga*, Löfgren, Sehlstedt*, Jönsson i Rosshol och Boija*.

* Ej närvarande vid justeringen.